

MIGRAȚIA LA PROPRIU

O retrospectivă a migrației
în Republica Moldova

OIM Organizația Internațională pentru Migrație

Opiniile exprimate în publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională sau ale Organizației Internaționale pentru Migrație.

OIM este dedicată principiului că migrația în condiții umane și reglementate este benefică pentru migranți și societate. În calitatea sa de organizație interguvernamentală, OIM colaborează cu partenerii săi din comunitatea internațională pentru: acordarea de asistență în depășirea provocărilor operaționale crescânde în domeniul gestionării migrației; studierea și înțelegerea profundă a problemelor de migrație; încurajarea dezvoltării economice și sociale prin intermediul migrației și susținerea demnității umane și bunăstării migranților.

Publicația a fost realizată cu asistența Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională.

Editor: Organizația Internațională pentru Migrație Misiunea în Moldova
Str. Ciuflea 36/1
Chișinău
Republica Moldova
Tel.: (+ 373 22) 23 29 40
Fax.: (+ 373 22) 23 28 62
E-mail: iomchisinau@iom.int
Pagina Web: <http://www.iom.md>

© 2007 Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o parte a prezentei publicații nu poate fi reprodusă, păstrată pe un sistem de căutare a informației sau transmisă sub orice formă prin intermediul a careva mijloace electronice, mecanice, fotocopie, înregistrare sau altfel fără permisiunea scrisă prealabilă a editorului.

INTRODUCERE

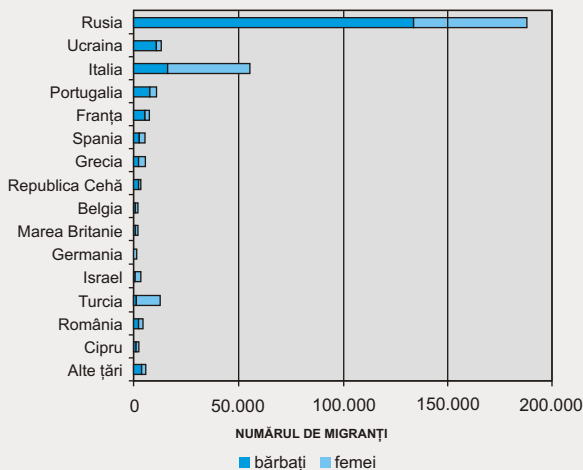
Migrația de muncă afectează profund dezvoltarea economică și socială a Moldovei. Începând cu mijlocul anului 2006, aproximativ un sfert din populația economic activă a fost angajată în străinătate. Numărul de migranți, precum și cel al remitențelor, a crescut constant din 1999 fără a indica la momentul dat că această tendință poate schimba situația.

Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), cu sprijinul Agenției Suedeze pentru Dezvoltarea și Cooperarea Internațională (SIDA), a contractat un studiu amănunțit al gospodăriilor moldovenești cu un accent deosebit asupra faptului de ce oamenii migrează și cum această decizie le afectează viața. Studiul a fost efectuat de CBS-AXA prin întreg teritoriul Moldovei în perioada iulie - august 2006. Informația din această broșură provine din Studiul menționat (în continuare „Studiul CBS-AXA”), precum și din alte surse relevante, inclusiv date ale Băncii Naționale a Moldovei (BNM), Ancheta Forței de Muncă (AFM) și recensământul populației din 2004. Această broșura oferă o ilustrație comprehensivă asupra fenomenului migrației și remitențelor, țărilor de destinație și angajării peste hotare.

ȚĂRI DE DESTINAȚIE

Începând cu sfârșitul anilor 1990, migrația de muncă din Moldova a fost direcționată spre două regiuni mari: țările din CSI, predominant Rusia, și Europa de Vest, în special Italia. Aceste regiuni vaste diferă considerabil din punctul de vedere al caracteristicilor social-economice ale migranților pe care-i atrag. Studiul CBS-AXA 2006 prezintă informație cu privire la

Țări de destinație (Studiul CBS-AXA 2006)

țările de destinație pentru circa 320.000 migranți curenți sau recenți (din totalul de 350.000) care sunt încă membri ai unei gospodării din Moldova. Exact 59 la sută din acești migranți de muncă moldoveni, sau circa 190.000 persoane, erau în Rusia, Italia ocupând poziția a doua - 17 procente (respectiv 55.000 persoane). Alte destinații importante includ Ucraina din blocul CSI și Portugalia, Franța, Spania și Grecia din Europa de Vest. Pe lângă acestea, există de asemenea și migrația considerabilă în Israel, Turcia și România. Migranții bărbați și femei alegeau diferite destinații. Această poziție poate fi explicată prin caracteristicile serviciilor efectuate de migranți în țările de destinație respective.

ORAȘE DE DESTINAȚIE

În cadrul țărilor lor de destinație, migranții de muncă moldoveni sunt concentrați într-un număr mic de orașe mari. Moscova este una din principalele puncte de destinație înregistrând circa 150,000 migranți sau mia mult decât o jumătate din cei despre care se conțin date. Roma se plasează pe poziția doi, fiind casă pentru circa 13.000 de migranți moldoveni. Alte orașe importante care găzduiesc migranții sunt St. Petersburg, Istanbul, Odessa, Lisabona, Milan, Padova, Paris și Tiumen. Împreună, aceste zece

orașe cuprind aproape trei pătrimi din toți migranții din Moldova. Astfel, cea mai mare parte a emigrării din Moldova pătrunde în foarte puține direcții.

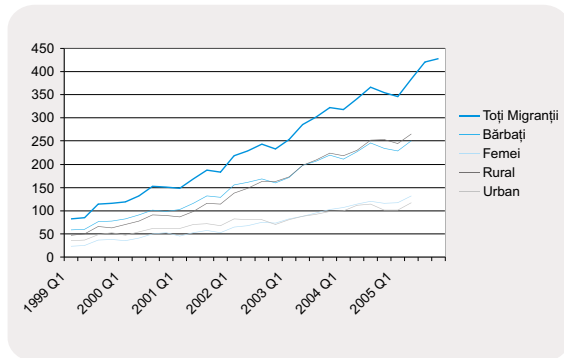
Orașe de destinație (Studiul CBS-AXA 2006)

Orașe de destinație	Numărul de migranți	Cota din numărul total al de migranți (%)
Moscova	145 388	51,69
Roma	12 815	4,56
St. Petersburg	9 084	3,23
Istambul	8 597	3,06
Odessa	7 650	2,72
Lisabona	6 294	2,24
Milan	5 801	2,06
Padova	4 849	1,72
Paris	4 222	1,5
Tiumeni	3,893	1,38

MIGRANȚI ÎN STRĂINĂTATE

Extrapolările numărului total de migranți și compoziția forței de muncă a migranților sunt comparate cu indicatorii seriilor dinamice din Ancheta Forței de Muncă (AFM) și recensământul populației din anul 2004. Conform AFM, numărul de migranți a sporit de la mai puțin de 100.000 în anul 1999 la mai mult de 400.000 la sfârșitul anului 2005.

Moldova, 1999-2005: Migranți în străinătate
(estimările AFM)

Atât numărul total de migranți, cât și grupurile majore (bărbați, femei, rural, urban) au evoluat într-o modalitate liniară, fără un semn evident că sporirea anuală ar încetini.

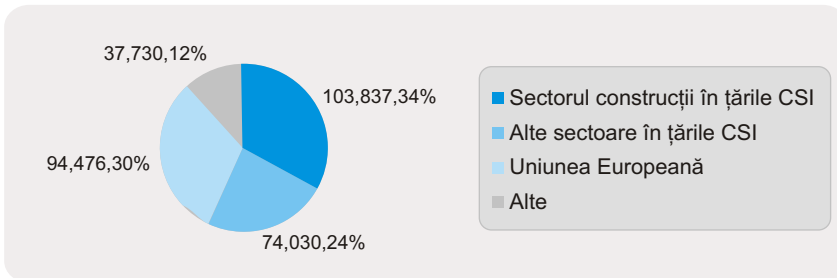
Moldova: Migranți - Studiul CBS-AXA 2006
(în mii)

	În străinătate	Plecat în străinătate recent	Planifică să plece în străinătate
Chișinău	23	34	73
Alte localități urbane	60	85	162
Localități rurale	169	222	317
Total	252	340	551
<i>Total (2004)</i>	214	293	389

GRUPURI DE MIGRANȚI

Pentru a căpăta un tablou mai detaliat al modulelor de migrație, vom diviza migrații în patru grupuri în baza țării de destinație și sectorul de angajare: muncitori în construcție în țările din CSI, care cuprind exact o treime din toți migrații moldoveni; alți migrați din țările CSI (aproape un sfert din toți migrații); migrați în UE (o treime din toți migrații); restul inclusiv 12 la sută.

Grupuri de migrații (Studiul CBS-AXA 2006)

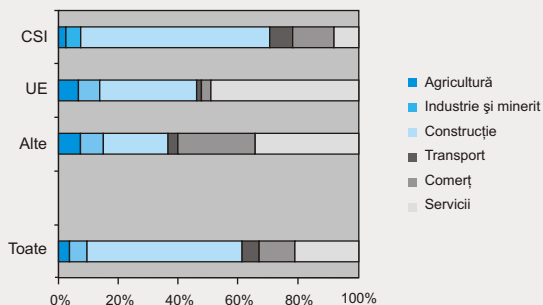
În timp ce fiecare din aceste patru grupuri este relativ omogen, ele diferă considerabil în caracteristicile lor social-economice și experiențe de migrație și remitențe.

SECTOARELE DE ANGAJARE ÎN CÂMPUL MUNCII ÎN ȚĂRILE DE DESTINAȚIE

În general, aproximativ jumătate din toți migrații sunt angajați în construcție și circa o cincime în servicii. Alte sectoare așa ca agricultura, industria și minierul, transportul și comerțul joacă numai un rol minor. Cota sectoarelor de ocupație se corelează în de-aproape cu tendința gender de distribuire a migrațiilor privind destinațiile lor. După cum elucidează

evaluarea detaliată a informației oferite, în special, destinațiile pentru "bărbați", ca de exemplu Rusia sau Portugalia, prezintă cotele cele mai mari ale migranților care lucrează în construcție, în timp ce destinațiile pentru "femei" ca Italia sau Turcia predominant evidențiază mai mulți migranți în sectorul servicii. În general, muncile executate de migranții moldoveni necesită în special abilități de nivel jos-mediu; mai mult ca atât, migranții sunt adesea angajați în sectoare care diferă de sectoarele de angajare anterioare din Moldova. Deci, puțini migranți (cu o posibilă excepție a unor muncitori în construcție) probabil vor dobândi abilitățile profesionale relevante prin munca lor în străinătate.

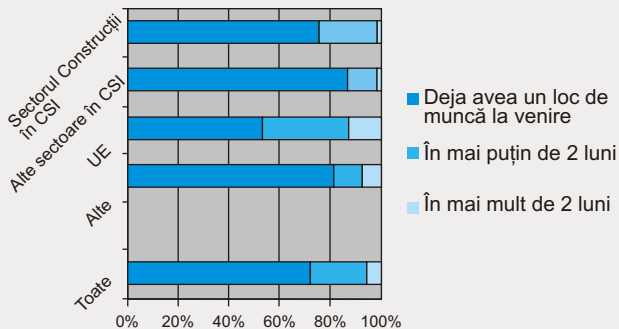
Sectoarele de angajare în câmpul muncii în țările de destinație (Studiul CBS-AXA 2006)

TIMPUL MEDIU NECESAR PENTRU A GĂSI UN LOC DE MUNCĂ ÎN STRĂINĂTATE

Migranții moldoveni tind să se ciocnească de puține probleme în găsirea unui loc de muncă în străinătate. Marea majoritate deja deținea un loc de muncă la sosire; mulți alții au găsit un loc de muncă timp de două luni. Doar migranții *UE* întâmpină mai multe dificultăți deoarece aproape jumătate din cei ce vin sunt fără un loc de muncă la sosire și aproape 13 procente rămân fără servicii două luni mai târziu.

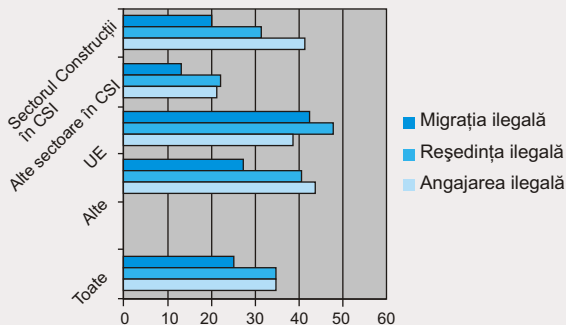
Timpu mediu necesar pentru a găsi un loc de muncă în străinătate (Studiul CBS-AXA 2006)

MIGRAȚIE ILEGALĂ, ANGAJARE ÎN CÂMPUL MUNCII ȘI REȘEDINȚĂ

Pentru mulți moldoveni, procesul de migrație include diverse aspecte ilegale, ca de exemplu trecerea ilegală a hotarelor sau angajarea în câmpul muncii sau reședință în străinătate fără permisele corespunzătoare. În mod surprinzător, gospodăriile au răspuns la întrebările corespunzătoare din studiul CBS-AXA destul de deschis și mulți respondenți au declarat cu mândrie că un membru din gospodărie a fost implicat în activități tehnic ilegale în procesul migrației. Lipsa statutului legal al migranților duce la

Migrație ilegală, angajare în câmpul muncii și reședință (Studiul CBS-AXA 2006)

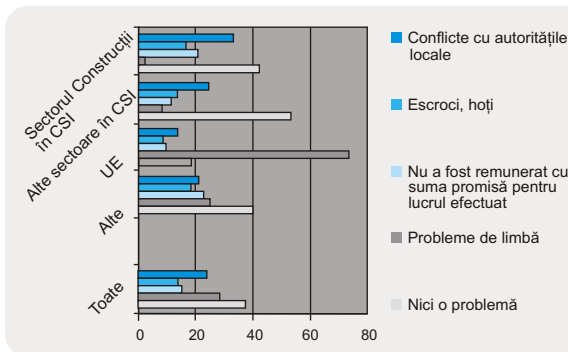

apariția unor conflicte cu autoritățile, precum și diverselor forme de exploatare. În special, grupul de *construcție din CSI*, ci și *alte grupuri din CSI* și *alți* migranți par să se confrunte, adesea, cu dificultăți serioase, de exemplu conflictele cu autoritățile sau riscul de suferi de pe urma escrocilor sau hoților.

PROBLEME ÎNTÎLNITE ÎN STRĂINĂTATE

În unele focus grupuri ca parte a studiului CBS-AXA, unii migranți, în special cei din Rusia, au menționat tratare samovolnică din partea poliției locale, precum și comportarea nerespectuoasă sau chiar violentă din partea unor elemente ale populației locale. Exploatarea muncii, sub forma de plată mai puțină decât convenită pentru muncă a fost, de asemenea, un subiect important. Este remarcabil

Probleme întâlnite în străinătate
(Studiul CBS-AXA 2006)

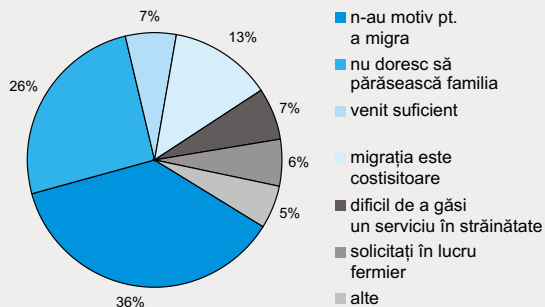

faptul că deși migrații din UE formează cea mai mare parte din călătoria, angajarea în câmpul muncii și reședința ilegală, principalele problemele acolo au fost legate mai degrabă de cunoașterea limbilor locale, decât de exploatarea sau urmărirea în legătură cu ilegalitatea.

DE CE OAMENII RĂMÂN ÎN MOLDOVA?

Autorii Studiului CBS-AXA au intervievat moldovenii care nu plănuiau să emigreze în viitorul apropiat despre motivele pentru care aceștia doresc să rămână acasă. Persoanele chestionate aveau vârstele cuprinse între 20 și 55 ani. Figura de mai jos ilustrează rezultatele chestionării.

De ce oamenii rămân în moldova? Studiul CBS-AXA 2006

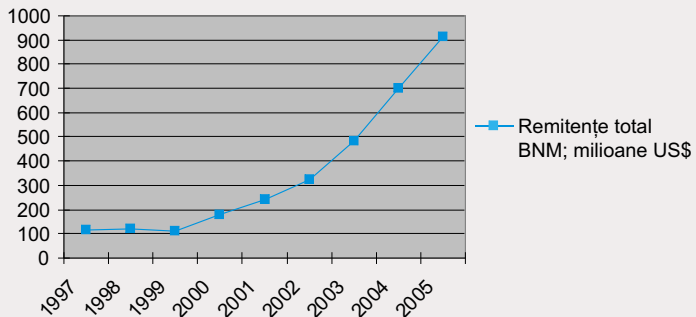

REMITENȚE¹

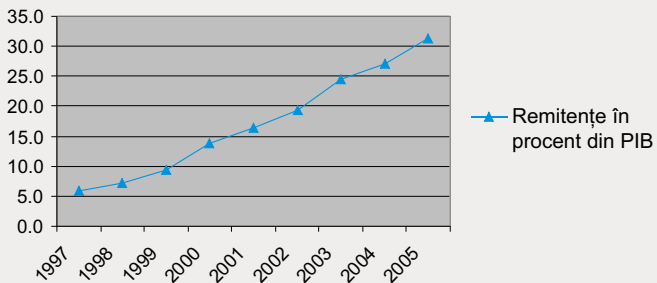
Cele mai comprehensive date dinamice privind remitențele migranților sunt luate din balanța de plăți întocmită de Banca Națională a Moldovei (BNM). Volumul total al remitențelor conform balanței de plăți au sporit de la circa 100 milioane dolari SUA anual în sfârșitul anilor 1990 la aproape 1 miliard dolari SUA în anul 2005, echivalentul unei treimi din PIB. Estimările pentru anul 2005 pot fi chiar modeste, deoarece erorile și omisiunile înregistrate în balanța de plăți indică o intrare netă “ascunsă” de până la 200 milioane dolari SUA.

¹Pentru mai multe informații despre remitențele în Moldova vă rugăm să vedeți broșura OIM “*Remittances in the Republic of Moldova: Patterns, Trends, and Effects.*”

Remitențe total (BNM; milioane US\$)

Moldova: Remitențele migranților, 1997-2005 (procent din PIB)

CARACTERISTICILE SOCIAL-ECONOMICE

Majoritatea migranților vin din regiuni rurale și sunt bărbați. În comparație cu 2004, anul 2006 înregistrează mai multe femei în rândul migranților și persoane cu studii superioare, persoanele mai puțin instruite, șomeri și săraci și capurile de gospodării (tați, mame) tind să plece în Rusia și Ucraina pentru a lucra, preponderent, în construcție. Persoanele cu nivel de studii mai înalt și mai înstăriți și acei care au mai puțină responsabilitate în gospodăriile lor tind să plece în UE; dicotomia motivărilor pentru migrație sînt: migrația dirijată de deznădejde în raport cu cea care oferă oportunitate. Aceste tendințe denotă dihotomia motivațiilor pentru migrație: migrația, în mare parte dictată de nevoi, către CSI vis-à-vis de migrația oportunistă către UE. În același mod și alte modele ale migrației variază semnificativ pe patru grupuri de migranți. Țările CSI în special găzduiesc migrații sezonieri, care deseori muncesc în șantierele de construcție. Climatul continental și fluctuațiile generatoare de cerere pentru muncitorii puțin calificați fac din migrația sezonieră o opțiune atractivă. În plus, costul și riscul ilegalității sunt, comparativ, joase. Din contra, conducându-se de riscurile și costurile implicate în călătoria frecvent ilegală, majoritatea migranților din UE părăsesc Moldova pentru perioade îndelungate; un număr semnificativ chiar intenționează să se stabilească în străinătate.

Caracteristicile social-economice (Studiul CBS-AXA 2006)

	Vârsta	Femei %	Studii superioare %	Rural %	Sărac %	Cap %	Somer înainte de a migra %
Sectorul construcției în țările CSI	35	18	9	77	25	52	32
Alte în țările CSI	35	42	17	63	22	39	22
UE	36	58	28	55	13	30	21
Alte	34	69	22	52	22	29	18
Total	35	42	18	65	20	40	25
Total 2004	36	35	16	68	(35)	N/a	N/a

Costul migrației (Dolari SUA; Studiul CBS-AXA 2006)

	Sectorul construcției în țările CSI	Alte sectoare în țările CSI	UE	Altele	Toate
Suma în US\$ plătită pentru prima călătorie (2006)	74	132	3584	880	654
Suma în US\$ plătită pentru prima călătorie (2000)	171	170	2051	285	540

